

Fruen fra Maglebjerg

- rig og ensom kvindegrav fra romersk jernalder

af Birgitte Borby Hansen, museumsinspektør

Som led i den kommunale byggemodning af et ca. 45 ha stort areal ved Maglebjerg øst for Fensmarkvej lige nord for Næstved Storcenter prøvegravede Næstved Museum arealet i efteråret 2004.

Ud over en mængde kogestensgruber fandt vi flere nedgravninger, der ud fra form og omfang kunne tænkes at gemme oldtidsgrave. Især 10-12 af disse fyldskifter syntes særlig lovende som en samlet gravplads. Én af nedgravningerne blev derfor indledningsvis prøveundersøgt - og vore forhåbninger blev indfriet! Ud fra gravens fund kan vi datere den til yngre romersk jernalder, ca. 260 e. 0.

Graven var orienteret nord-syd og var dækket af store sten. Nordenden af graven var markeret af en større sten. I nedgravningen fandt vi spor af en bulkiste (en kløvet, udhulet træstamme) med rundet nordende, støttet af en stenpakning, og lige sydende. Kisten var ca. 60 cm bred og 250 cm lang. Ydersiden var stedvis forkullet som følge af en præserverende svidning. Kistelåget var delvis trykket ned af gravfylden og de store sten.

Der sås ingen sikre spor efter den gravlagte selv, hverken knogler eller tandemalje. En svag skygge kan evt. være aftryk af hovedet, mens en fedtet mørk substans er de sidste rester af kroppen. Den gravlagte har været ca. 165 cm høj i levende live.

Kistens form og størrelse samt gravgodsets placering viser, at liget har ligget på venstre side med hovedet i syd og ansigtet mod vest og med let optrukne ben, altså i sovestilling.

Gravgodset omfatter smykker og lerkar. Efter gravgodset at dømme er den gravlagte en kvinde. Fire lerkar, som formodentlig har indeholdt mad og drikkevarer, var placeret i kisten omkring liget, ét på hver side af hovedet og ét på hver side af benene. Et af disse lerkar er ikke fra Danmark! Kvinden kom måske fra Polen eller Tyskland til giftermål med en sjællandsk storbonde.

Kvindens smyksesæt er med tiden faldet ned foran liget, så delene nu lå i vestsiden af kisten. Sættet omfattede 116 importerede glasperler af forskellig form i blå, grønne, hvide og purpur farver, 85 små skiveformede ravperler, en lille ravklump samt fire spiralformede perler af bronze. Perlekæden har været ca. 80 cm lang.

Smykkesættet omfattede en tåring af bronze samt en særpræget bronzefibula med to manchetter af ornamenteret guldblik og indlagt blå glas samt indpunslede små fuglefigurer. Fiblen hæver graven op i en særklasse. To andre ens trådformede fibler, endnu en fibula af bronze samt et toiletsæt med pincet og spatel lå også i graven.

De fire lerkar, de mange perler, de fire fibler og toiletsættet ligner indholdet af andre veludstyrede grave fra yngre romersk jernalder.

Lignende genstande kendes kun som pragtfund fra udvalgte, eksklusive grave og fra moseofre fra yngre

romersk jernalder i Sydsandinavien.

Til vor store forbløffelse viste de øvrige nedgravninger sig desværre at være tomme. De kan være fattige begravelser uden gravgods - eller plyndrede grave. Den ensomme, ca. 1.700 år gamle grav på Maglebjerg er derfor lidt af et mysterium. At dømme ud fra gravgodset var kvinden ikke en hvilken som helst gårdmandskone, men tilhørte klart den rige bondeklasse.

Den ensomme grav er genstand for forskning, er fremlagt ved foredrag og symposier og er publiceret i museets årsskrift Liv og Levn 21, hvor den er sat ind i regional og nordeuropæisk sammenhæng. Gravgodset er udstillet på Næstved Museum.

2011 - Nyeste om Maglebjerg graven :

Forskningen og dens resultater er mest udførligt beskrevet i Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie 2008 (udk. 2011), s. 123-194:

Birgitte Borby Hansen: Kvinden på Maglebjerg. En rig grav fra yngre romersk jernalder ved Næstved